

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"א אייר תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים כג.
דף היומי בהלכה: סעיף כ"א עד סעיף כ"ג.
מוסר: מתחילת פרק ט"ו עד "ובזה ביארתי".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ה משנה כ עד פרק ו [עם פירושי רש"י] משנה ה' בדקדוק חברים'.

הדף היומי בהלכה

ייחוד מוקצה לשימוש בשבת - במחשבה או במעשה?

מסוים זה - נחשב בחפץ כזה כייחוד לעולם. והייחוד מועיל אף במחשבה, ואין צורך בדיבור. ויש אומרים שנדרש מעשה כלשהו בחפץ עצמו, המתקין אותו לשימוש ההיתר; ודעה זו הובאה בשולחן ערוך, ויש מגדולי האחרונים שהחמיר כמותה. [שו"ע שח, כב, משנ"ב צא, צג וצד, וביה"ל ד"ה ביחוד; ביאורים ומוספים דרשו, 108; וראה משנ"ב פו וקג]

מוקצה 'מחמת גופו' שייחודו לפני כניסת השבת לשימוש מסוים המותר בשבת - נעשה ככלי שמלאכתו היתר, ומותר לטלטלו בשבת. ויש הבדל בין הייחוד בין חפץ שרגילים לייחודו לשימוש מסוים זה, לבין חפץ שאין רגילים לייחודו. חפץ שרגילים לייחודו לשימוש מסוים זה - מעיקר הדין מותר לטלטלו גם אם ייחודו לשימוש לשבת זו בלבד, אך לכתחילה יש לייחודו לשימוש זה לעולם; ובמקום הצורך ניתן להקל. ושימוש בחפץ פעם אחת בימות החול בשימוש

הדף היומי בהלכה

מוקצה המיועד לשימוש חד פעמי - כיצד ניתן לייחודו לשימוש בשבת?

וחפץ שהשימוש בו הוא חד פעמי - אם משום שמתכלה בעת השימוש, ואם משום שלאחר שימוש אחד הוא אינו ראוי עוד למאומה - נחשב ייחודו לשבת אחת כייחוד לעולם, שהרי שימוש אחד בו הוא 'לעולם'. [שו"ע שח, כב, ומשנ"ב צב, צג, צד וצז; ביאורים ומוספים דרשו, 109 ו-111, וראה שם, 110 ורשג, 45; וראה עו"ש מח]

בהמשך לאמור: חפץ שאין רגילים לייחודו לשימוש ההיתר - צריך לייחודו לשימוש זה לעולם, (במחשבה, ויש אומרים אף במעשה, ראה לעיל). ושימוש בחפץ פעם אחת בימות החול, אינו נחשב בחפץ כזה כייחוד לעולם; אך אם רגיל להשתמש בו לכך בימות החול - נחשב הדבר כייחוד לעולם, (וראה במקורות). וייחוד ללא הגבלת זמן מסוים, או עשיית מעשה בחפץ, המייחודו לשימוש מסוים זה - נחשב כייחוד לעולם, למרות שלא היה בכונתו במפורש לייחודו לעולם.

הדף היומי בהלכה

כיצד ניתן להפוך כלי 'שמלאכתו לאיסור' לכלי 'שמלאכתו להיתר'?

על גביהם והן להסקה, ואם ייחד את העצים לשיבה במחשבה בלבד, די בכך. וכלי 'שמלאכתו לאיסור', שאין הדרך לייחודו למלאכת היתר, ורוצה לייחודו למלאכת היתר, ובכך להופכו לכלי 'שמלאכתו להיתר' - דינו זהה למוקצה מחמת גופו, וצריך ייחוד לעולם; ויש אומרים שדי בייחודו לשבת אחת. [שו"ע שח, כ ורכב, ומשנ"ב צב; ביאורים ומוספים דרשו, 108; חזו"א או"ח מג, א]

כל האמור לעיל, הוא דווקא במוקצה שלא נועד מלכתחילה לשימוש ההיתר, אולם, חפץ שנועד מלכתחילה לשני שימושים אפשריים - שימוש של איסור ושימוש של היתר - לכל הדעות די לייחודו לשימוש ההיתר במחשבה בלבד, ואין צורך במעשה. ודוגמה לדבר: בזמנים עברו היו העצים משמשים מלכתחילה הן לשיבה

משנכנס רבי ברוך בער, מיהר התלמיד לכבות את הפטיפון והציע לרבו כיסא לשבת. אולם רבי ברוך בער לא התיישב, אלא ביקש מתלמידו שייצא אתו למרפסת כי ברצונו לומר לו משהו אישי

שיעור מ'הברכת שמואל' בכבוד הבריות

משיצאו שניהם החוצה, אמר ראש הישיבה לתלמידו: "מהיכן מצאת היתר לסגור את הפטיפון מבלי ליטול רשות מרעייתך? והרי בכך פגעת בה. אמנם אני מבין שעשית זאת לכבודי, אולם האם בכך מכבדים את האשה, כשסוגרים לה את כלי הנגינה בדיוק כשהיא עומדת ומאזינה? היכנס נא הביתה ובקש את סליחתה..."

(סיפורי צדיקים)

הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל ראש ישיבת קמניץ שבליטא, בביקורו פעם בארצות הברית סר לבית תלמידו שגר שם. אותה שעה האזינה רעייתו של התלמיד לניגון חסידי שבקע מתקליט. משנכנס רבי ברוך בער, מיהר התלמיד לכבות את הפטיפון מפני כבודו של רבו, והציע לו כיסא לשבת. אולם רבי ברוך בער לא התיישב על הכיסא, אלא ביקש מתלמידו שיצא אתו למרפסת כי ברצונו לומר לו משהו אישי.

פניני ל"ג בעומר

היהודי הודיע לשב"כ שהחופה תיערך בתוך האולם. במשך כל יום החתונה ירד גשם, אך בהגיע זמן החופה הפסיק הגשם. פתחו את הגג, ערכו חופה, ולאחר שהושב הגג למקומו התחיל שוב הגשם

מהיכן ידע הגר"ח קנייבסקי שלא ירד גשם בחופה שתיערך בחודש אדר?

צפוי שירד גשם בעת החופה או לא?

הגר"ח שליט"א השיב על אתר: "לא ירד גשם".

אותו יהודי הודיע לשב"כ שעושים את החופה בתוך האולם. במשך כל יום החתונה ירד גשם. בהגיע זמן החופה - הפסיק הגשם. פתחו את הגג, עשו את החופה, ולאחר חצי שעה, כשהושב הגג למקומו - התחיל שוב לרדת גשם. כמובן, אותו יהודי סיפר את המופת לכולם. אחד מנכדיו של מרן הגר"ח שמע את הסיפור, נגש לסבו ושאלו מנין ידע שלא ירד גשם? אמר רבי חיים: באמת לא ידעתי, אבל הגמרא (ראש השנה יד ע"א) הרי אומרת שאחד בשבט הוא ראש השנה לאילנות, כיון שיצאו רוב גשמי שנה. אם יצאו רוב גשמי שנה באחד בשבט, יש ללכת אחרי הרוב, והסברא אומרת שמעתה לא ירדו גשמים." (דברי שיח' מתוך 'ומתוק האור')

ונתתי גשמיכם בעתם (ויקרא כו ד)

יהודי מסוים שבמשך שנים רבות שימש בתפקיד ממשלתי חשוב, הגיע פעם למרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א ובפיו השאלה הבאה: בעוד כמה שבועות הוא מחתן בת. החתונה תערך בבית הכנסת הגדול בירושלים, ושם ישנן שתי אפשרויות לעשות את החופה: האחת - לפתוח בתוך האולם את הגג ושם לעשות את החופה, והשנייה - לעשות את החופה מחוץ לאולם, בחצר.

והנה, אם החופה תערך מחוץ לאולם - הדבר ידרוש היערכות מיוחדת מטעם השב"כ לשמור על נשיא המדינה שישתתף באירוע. זוהי שמירה אחרת לגמרי מאשר בתוך האולם. כי כל מי שנמצא באולם בעצם כבר נבדק בכניסתו לשם. לכן, ישנה עדיפות שהחתונה תערך בתוך האולם. מאידך גיסא, אם ירד גשם - אין אפשרות לפתוח את גג האולם כי הוא יתמלא במי הגשמים, ויהיו מוכרחים לעשות את החופה בחוץ. החתונה תהיה בחודש אדר, ורצונו לדעת אפוא האם

קנין חכמה - פרקי אבות

"לפתע אני רואה אותו צועד כשבידיו גמרא גדולה, עליה כרך ענק של שולחן ערוך ועליו שיעורי ר' שמואל... זעקתי לעברו: הרי מקודם לא יכולת להרים את היד שלושים ס"מ לכוס התה!?"

"כשמדובר בתורה, שום דבר לא קשה" | מעשה שאירע עם הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל

לו ללכת, והוא הגיע למקום שהיה צריך להגיע.

עברו מספר דקות והלכתי לראות מה מצבו, והנה אני רואה שהוא יוצא מהסלון כשאיננו שעון על שום דבר, בידיו גמרא גדולה, מהגמרות של פעם... עליה כרך ענק של שולחן ערוך ועליו שיעורי ר' שמואל, והוא צועד עם כל המשקל הכבד ללא כל תמיכה...

זעקתי לעברו: "הרי לפני מספר דקות לא היה לך כח להרים את היד שלושים ס"מ לכוס התה, איך אתה סוחב כך לבדך ספרים כבדים אלו?! והוא, בחיך הפשוט שלו אומר: 'אה, זה אף פעם לא קשה!!!' כשמדובר בתורת ה' - שום דבר אינו קשה ומיגע!"

(להתעדן באהבתך)

וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים (אבות ה ב)

הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל, בימים האחרונים טרם פטירתו היה חלש ביותר. סיפרה רעייתו הרבנית: הגשתי לו כוס תה, ולא שמתי לב שהנחתי את הכוס במרחק של כשלושים ס"מ מהסטנדר שלידי ישב ולמד. לאחר מספר דקות ראיתי שעדיין לא שתה את התה, שאלתיו מדוע לא שתה, קירבתי אליו את הכוס, ומיד שתה. לאחר מכן חזר הדבר על עצמו. כשהגשתי לו תפוח חתוך לחתיכות קטנות הוא לא אכל. ורק אז הבנתי שהוא כל כך חלש שאיננו מסוגל להזיז את ידו קדימה שלושים ס"מ!

לאחר מכן הוזקק לקום ממקומו ולעבור לחדר אחר. הוא התחיל ללכת, ונאחז בכח בארון הספרים, בכל פסיעה כמעט נפל. בס"ד בדיוק נכנס בנו הצעיר ועזר

תמורת כסף רב עלה בידי להשיג בקבוק נפט. עטפתי את הבקבוק בנייר ופניתי לחזור למרתף. בדרכי פגשתי את הגה"צ רבי גרשון לפידות זצ"ל, והוא פנה אלי בשאלה: "מה אתם מחזיקים ביד?"

הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל מספר על מסירות נפש ללימוד התורה

בקבוק נפט כדי שיהיה אפשר לבשל תבשיל חם לילדים הקטנים ששוועו לתבשיל חם. בכסף רב עלה בידי להשיג בקבוק נפט, עטפתי את הבקבוק בנייר ופניתי לחזור למרתף.

"בדרכי פגשתי את הגה"צ רבי גרשון לפידות זצ"ל, והוא פנה אלי בשאלה: מה אתם מחזיקים ביד? סיפרתי לו שלאחר עמל וטרחה הצלחתי להשיג בקבוק נפט. רבי גרשון פרץ בבכי ותינה את צערו בפני וכך אמר: 'זה כמה לילות שאני עומד עם הגמרא ברחוב העיר ומתאמץ בכל כוחי ללמוד לאור הלבנה. עיני התנפחו מרוב התאמצות. אנא חוס עלי ועל נפשי והענק לי בבקשה כוס אחת של נפט'. בראותי את גודל צערו הרגשתי שזה ענין של פיקוח נפש. מילאתי לו כוס מהנוזל היקר והענקתי לו במתנה.

"למחרת בבוקר ניגש אלי אחד משכני במרתף ואמר לי: אורח חשוב ורם מעלה ממתין לכם למעלה בכניסה. עליתי למעלה, ואת מי אני רואה? את הגה"צ רבי גרשון שהטריח את עצמו לבוא עד לכאן. רבי גרשון פנה אלי בשאלה תמימה: אולי יש לכם עוד כוס מהנפט? לא האמנתי למשמע אוזני והרמתי קולי בתמימה: כיצד ייתכן שהספקתם כבר להשתמש עם כל הכוס שקיבלתם רק אתמול? רבי גרשון ענה בתמימות: 'מה אעשה? הכנתי פתילה דקה מאוד והכנסתי לתוך הכוס וכך למדתי כל הלילה לאור הדק של פתילת הנפט, אבל מה אעשה ומה אני אשם - הלילה עבר והנפט נעלם ונגמר'. ראו מהי מסירות ללימוד התורה!

(לב ישראל)

אם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ (ויקרא כו ג)

"שתהיו עמלים בתורה" (רש"י)

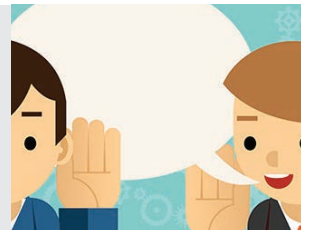
סיפר הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל ראש ישיבת פינסק קארלין: "זכיתם להכיר תלמידי חכמים שעליהם אפשר להעיד שקיימו את הציווי של 'אם בחוקתי תלכו' - 'שתהיו עמלים בתורה'. הם ישבו ועמלו בתורה יומם ולילה מתוך הדחק ובתנאים קשים ביותר.

"על אחד המיוחד שבהם, הגה"צ רבי גרשון לפידות זצ"ל, ברצוני לספר מעשה מופלא. היה זה בתקופת הפגזים במלחמת תש"ח. שכונת מאה שערים והסביבה היו בחזית המלחמה. חיילי הלגיון הירדני עמדו על חומות ירושלים, לועי התותחים כונו על השכונות המאוכלסות ופלטו מאות ואלפי פגזים שזרעו הרס רב וקיפדו חייהם של רבים ללא אבחנה. ענני אש היתמרו ודם נשפך כמים בחוצות ירושלים. מצבן העגום של המשפחות שנותרו בעיר היה קשה מנשוא. חוטי חשמל נותקו, חושך ואפלה שררו בכל העיר. מים לשתות אין. אנשים שעמדו בתור כדי לקבל פח מים ממחלקי המים נפלו קרבנות לכדורי המוות של הצלפים שפגעו בהם. מי שהיתה האפשרות בידו ברח לערים הפזורות במרכז, ומי שעלה בידו ירד למחרת.

"בשכונת בתי ויטנברג היה מרתף יין של משפחת ויטמן. כשלוש מאות אנשים הצטופפו בתוך המרתף, ובתוכם גם אני ומשפחתי ושלושת ילדי הקטנים, שהתחלקו ביניהם במזרון אחד שהיה מונח באחת מפנינות המרתף. באחד מימי ההפוגה כשנדמה היה ששורר מעט שקט, יצאתי לחפש אם ניתן להשיג

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

ערכת שמחה באולם מסויים והתאכזבת, האם מותר לי להזהיר את ידידי שלא יערוך שם שמחה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הגר"מ שטרנבוך שאם הדבר אינו חורג משקר מצוי בענין זה אין לספר את הדבר, משום שעל דעת כן מקבלים אותו לעבודה.

מוסד המחפש מנכ"ל במשרה מלאה כדי שיקדיש את כל כוחו זמנו ומרצו למוסד זה, וידוע על אחד שהגיש מועמדותו למרות שכבר עובד במקום אחר [בטענה שהוא מנוסה ומוכשר וממעט בשינה ויוכל לעבוד בשתיים כאחת], דעת הגר"א נבצל שמותר לספר זאת למוסד זה, אלא שיש לנסות לומר לו מקודם שיאמר זאת בעצמו.

לספר על אדם שמתרים עבור מוסד ומשתמש בשמות של שתי מוסדות שונים כדי להתרים את אותם אנשים פעמיים, דעת הגר"ר אשר וייס שמותר ואולי אף חובה לספר, שכן התורמים בודאי מקפידים על רמאות כזו אף אם מדובר בסכומים קטנים.

לספר על אולם שערך בו שמחה שלא עשו כראוי, דעת הגר"צ שפירא שאם אירעה תקלה סבירה שאינה חריגה [ואין מצוי שקורה הדבר שם, דהיינו שאין 'חיסרון' באולם], אסור לו לספר הדבר, ויש לשאול חכם מה מוגדר כדבר חריג שמותר לספר.

בהלכה הנלמדת היום (כלל ט' מהלכות רכילות סעיף י') מפרט 'חפץ חיים' דוגמה לאופן בו מותר לספר רכילות לתועלת, כאשר אדם רואה שחברו עומד לקנות או לעשות עסק כלשהו עם אדם שעלול לגרום לו נזק - וכגון "אם רואה שאחד רוצה להכנס לחנות לקנות סחורה אצל אחד, והוא מתבונן בטבע האיש ההוא, כי הוא איש תם (היינו, שאיננו חריף כל כך להבין ערמומיות בני אדם) והוא מכיר את טבע בעל החנות ההוא, שכל תשוקתו וחפצו הוא להשיג איש כזה לרמותו, אם בהסחורה או במדות ובמשקלות או במקח, צריך לספור לו את ענין החנות ההיא ולהזהירו שלא ייכנס בה" וכו'. [וכמובן, צריך להזהיר שלא יחסרו שאר תנאי ההיתר המבוארים בסעיף ב'. וכן לגבי הנידונים המובאים להלן].

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים על כך אופנים נוספים שנידונו בפוסקים: לספר על קבלן שאינו עומד בזמנים ותמיד מסיים עבודתו לאחר הזמן, דעת הגר"ח קניבסקי שבוודאי מותר הדבר. והגר"ר אלחנן היילפרין הורה לומר את הדבר באופן כללי, כגון שכיון שהרבה קבלנים אינם עומדים בזמנים כדאי לוודא את הדבר [ולהחתימו על קנס כשיאחר].

וכלל הדבר לענין סיפור על רמאות של אדם שרוצה להתקבל לעבודה, הורה

עדיף לסבול את כל עונשי הגיהנום מאשר לאבד שכר בגן עדן!

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

עונש תלוי בזמן, וכמו שאמרו: משפט רשעים בגיהנום שנים עשר חודש; אבל מה שיחסר לנפש הטוב המזומן לעולם הבא, הוא עונש נצחי! וכבר ידוע מה שאמר הרמב"ן, שכדאי לאדם שיסבול כל עונשי הגיהנום, ולא ישללו ממנו את חלקו המזומן לעולם הבא! ויש ראייה לדבר, ממה שאמרו בגמרא על 'אָחָר', שבתחילה נגמר דינו למעלה שלא יענישוהו, משום שעסק בתורה, ושלא יבוא לעולם הבא, משום שחטא הרבה. ותלמידו - רבי מאיר - עמל שיענישוהו בגיהנום ויירש אחר כך עולם הבא.

[תורת הבית, פרק טו, בשינויים קלים]

כתוב בתורה בפרשת ואתחנן: וַיִּצְוֵנו ה' לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיֵּינוּ כִּי הַיּוֹם הַזֶּה הוֹרָה לָנוּ הַכְּתוּב, שבעשיית חוקי התורה נזכה שְׁיִטֵּב לָנוּ כָּל הַיָּמִים, והיינו בעולם הבא. והוא משום שבעשיית החוקים, דהיינו דבר שאין השכל מחייבם, ניכר מאוד שמקיים אותם מצד יראת האלקים בלבד. ובאמת, בכל המצוות, כשאדם מקיימן, צריך שיהיה הכל מפני ציווי ה'.

והנה, 'מכלל הן אתה שומע לאו' - שאם נתרחק חלילה מלקיים רצון ה', יחסר לנו הטוב המזומן לנפש בעולם הבא. וזהו העונש הגדול ביותר לנפש, כי כל

פרשת שבוע

ניגש הגביר ברודוצקי לפועל האחרון ושאלו למעשיו ופעולתו במפעל. ענה לו הלה: "אני בן דוד שלישי של אבא שלך, ואני מסתובב כאן". כולם פרצו בצחוק וברודוצקי ענה לו: "יפה מאד, תמשיך להסתובב..."

הפועל היחיד שלא קיבל דיבידנד, וזמה למד מכך ה'חפץ חיים'

חודשית באומרו: הריני כאילו יש לי עובד נוסף. מנהגו היה לבקר מידי פעם במפעלי ולהתעניין בנעשה, והיה יושב עם המנהלים ובודק את מצב המפעלים. בהזדמנות אחת אמר לעצמו: אני תמיד מתעניין ויושב עם מנהלי המפעלים שלי, הגיע הזמן גם להתעניין בפועלים החרוצים ולעודד אותם על עבודתם והתאמצותם.

אומר ועושה, החליט ללכת לביקור אצל עובדיו במפעלים ובהזדמנות זאת גם להעניק להם מענק יפה על עבודתם ועל חלקם בכל הצלחתו בעסקיו. וכך הגיע לאחד ממפעליו, ובשעת הפסקה ניצבו כל העובדים בשורה וכך עבר אחד אחד והתעניין בעבודתו, עודדו על כך ושלשל מענק לכיסו.

הראשון בתור היה פועל ותיק שהציג את עצמו כבעל שמונה עשרה שנות נסיון, טפח לו ברודוצקי על שכמו והעניק לו מענק.

השני בתור הציג את עצמו בתור אחראי משמרת בוקר, עודדו ברודוצקי והעניק לו מענק.

השלישי הציג עצמו בתור מפעיל המכונה המרכזית במפעל, התרגש ברודוצקי, עודדו והעניק לו מענק.

הרביעי ניגש והציג עצמו בתור אחראי מחסן סחורות, חיך ברודוצקי טפח לו והעניק לו מענק.

וכך עבר על פני עשרות העובדים באותו מפעל, כל אחד הציג עצמו וברודוצקי במאור פנים מודה לו ומעניק לו שכרו.

בסוף הוא נגש לאחרון ושואלו למעשיו ופעולתו במפעל, ועונה לו אותו אחד: אני בן דוד שלישי של אבא שלך ואני מסתובב כאן. כולם פורצים בצחוק וברודוצקי עונה לו: יפה מאד, תמשיך להסתובב בתור משפחה, ולא העניק לו כלום.

סיים מרנא החפץ חיים ואמר: עכשיו אתם מבינים. באמת לכל ישראל יש חלק לעולם הבא: כולם משפחה! אך מה גדול שכרם של אלו שלא רק מסתובבים כאן בעולם בתור חלק ממשפחת עם ישראל, אלא גם עמלים בעבודתו של בעל המפעל של בעל הבריאה, מה רב שכרם ומה רב טובו של הקב"ה בעל הבירה עליהם.

מה רע המצב בו אדם סתם מסתובב ומעביר זמנו ואז הוא צריך להגיד תודה על עצם זה שנותנים לו להמשיך להסתובב. כדאי וכדאי לעמול בתורה ולקיים מצוות קצת עם יותר עבודה כדי לזכות בתשורה במענק ובברכת בורא העולם.

אם-בְּחֻקֵי תַלְכוּ וְאֵת-מִצְוֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (כו, ג)

"מה אני מקיים אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה" (רש"י)

על שלוש מילים אלו של רש"י נשפך דיו ומלל רב, יען כי במילים אלו מקופל יסוד ומהות התורה ואופן לימודה, כי התורה היא חיות האדם ממש, היא מציאות של חיים וממנה כל מעלותיו ורוממותו כאדם...

וכדי להשיג את כל סגולותיה ומעלותיה על האדם והבריאה כולה, צריך האדם ללומדה ולהתייגע בה, כעסק של אדם שהוא עמל בו כדי שיצליח, וכפי שקבע מרנא החזו"א באגרותיו (ח"א אות ב) 'כל סגולות לימוד התורה נאמר על עמלה'. אך נקודה מעניינת נוספת יש במעלת העמלים בתורה, כי הרי התורה הקדושה היא מתנה שהיתה בבית גנזיו של הקב"ה ונתנה לישראל כדי שיהגו בה, ומה רב חפצו של הקב"ה שבניו חביביו יעסקו יחבבו ויעמלו בתורה עד שאומר לפמליא דידיה 'חזו חזו בני חביבי דמתעסקין בתורה דילי'...

ובודאי שיש מתן שכר מיוחד לאלו המופקדים ומתעסקים ברכוש המיוחד של המלך, שומרים עליו עמלים ומתעסקים בו ליקרו ולשבחו, שכר הניתן רק לעמלים בתורה הקדושה וכדברי התנא באבות 'כך היא דרכה של תורה... ואם אתה עושה כן אשריך לעולם הבא וטוב לך בעולם הזה!'

מעשה נפלא סיפר מרנא החפץ חיים שמבאר לנו את ההבדל בין העמל במתנת הקב"ה לבין הלומד בלא עמל ויגע. והביא את דברי התנא באבות "ועמך כולם צדיקים, לעולם ירשו ארץ, נצר מטעי מעשה ידי להתפאר", ולומדת המשנה בסנהדרין מפסוק זה: שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר "ועמך כולם צדיקים".

ועמך כולם צדיקים! - א"כ למה הטרחה והרעש לעשות עוד ולהתחזק עוד כשמוטח לכל אחד מישראל שהוא בן העולם הבא? קושיא זו נשאל מרן רבן של ישראל החפץ חיים זצ"ל, ותשובתו היתה - שמעו ואספר לכם מעשה שהיה: בקיב העיר הגדולה גר עשיר מופלג בשם ישראל ברודצקי, והיה לו עושר רב, כמה וכמה בתי חרושת גדולים שבהם מאות פועלים, מנהלים, רואי חשבון, עובדי משרד ונקיון. כל אחד קיבל משכורתו לפי מעמדו וגודל משרתו.

ידוע היה העשיר ברודצקי זה בנדיבותו הגדולה וידו היתה פתוחה לכל דבר שבצדקה. פיזר ממנו להחזיק מוסדות תורה ותמך ביד רחבה במשפחות רבות של עניים ונזקקים וכן של אנשים שירדו מנכסיהם. ידועה מאד היתה דאגתו לקרוביו ובני משפחתו, ואם היה ביניהם אחד חסר כל, היה נותן לו תמיכה